

ACTIEAGENDA TASKFORCE CIRCULAIRE ELEKTRONICAKETEN

ONZE AMBITIE

De overgang naar een volledig circulaire elektronieketen vraagt om ambitie, samenwerking en daadkracht. Daarom hebben 18 organisaties uit de gehele elektronieketen – van wetenschappers en retailers tot recyclers en maatschappelijke partners – hun krachten gebundeld in de Taskforce Circulaire Elektronieketen. Onze gezamenlijke ambitie: een circulaire elektronieketen in 2050, met concrete versnelling en al zichtbare resultaten richting 2030.

De Taskforce zet zich in voor een toekomst waarin elektrische en elektronische apparaten langer meegaan, vaker worden gerepareerd en hergebruikt, en uiteindelijk optimaal worden ingezameld en hoogwaardig gerecycled. Zo blijven schaarse en waardevolle grondstoffen behouden en verminderen we onze afhankelijkheid van primaire grondstoffen en de milieudruk van elektronica.

De leden van de Taskforce pakken daarin nadrukkelijk zelf hun rol in de keten, zoals te lezen valt in deze actieagenda. We investeren in levensduurverlenging, betere inzameling, hoogwaardige recycling en innovatie. Tegelijkertijd is duidelijk dat de noodzakelijke systeemverandering alleen slaagt als overheid, politiek en andere betrokken (keten)partijen meebewegen. Belemmerende regelgeving, onvoldoende economische prikkels, uitvoeringsvraagstukken en de noodzaak van bewustwording vragen om gezamenlijke actie.

Met deze agenda doet de Taskforce daarom een appèl aan landelijke en regionale overheden en politiek. Maar ook aan andere belanghebbenden die invloed kunnen uitoefenen op het creëren van een circulaire elektronieketen. Werk samen om de noodzakelijke randvoorwaarden te creëren die circulariteit mogelijk maken én versnellen. Alleen door gezamenlijke inzet kan Nederland uitgroeien tot koploper in circulaire elektronica.

ONZE OPROEP

De taskforce circulaire elektronikaketten pleit voor het wegnemen van knelpunten in de verschillende fases van de productlevenscyclus

Productiefase

1. **Verbieden van wegwerp-elektronica:** Voer een nationaal verbod op zeer kortlevende elektronica die niet-oplaadbaar zijn en niet-vervangbare batterijen bevatten.
2. **Versterkte handhaving op niet-conforme elektronica:** Ter bescherming van het level playing field tegen illegale, inferieure en schadelijke elektronica.
3. **Strikte handhaving van de ESPR-richtlijn:** Repareerbaarheid en beschikbaarheid van reserveonderdelen en datasheets moet de norm worden.
4. **Standaardisatie van componenten:** Standaardisatie van componenten zoals toegangspunten, adapters en batterijen wat materiaalverbruik vermindert en repareerbaarheid verbetert.
5. **Het gebruik van secundaire grondstoffen stimuleren:** Het gebruik van secundaire grondstoffen ten opzichte van primaire grondstoffen voor de productie van elektronica moet worden gestimuleerd en verhoogd.
6. **Minimale verplichtingen voor softwareondersteuning:** Voorkomen dat functionerende hardware onbruikbaar wordt door softwarematige keuzes.

Gebruiksfase

1. **Verplichte verstrekking van informatie over levensduur, repareerbaarheid en garantie:** Introduceer een verplicht label, in lijn met ESPR, op het verkooppunt dat de verwachte levensduur, repareerbaarheidsscore en garantierechten direct inzichtelijk maakt voor de consument.
2. **Producenten moeten een zichtbare, heldere instructie geven over het onderhoud:** Verplicht producenten om proactief onderhoud te stimuleren via slimme design-notificaties en toegankelijke onderhoudsprotocollen.
3. **Normalisering van refurbished elektronica:** Leg de term 'refurbished' juridisch vast en vergroot het marktaandeel via een sectorbreed convenant en officiële keurmerken.
4. **Verlagen van btw-tarief naar 9% voor tweedehands en refurbished elektronica:** Het kopen van tweedehands en refurbished producten wordt aantrekkelijker door een verlaagd btw-tarief.
5. **Gebruik de inkoopkracht van de overheid om via aanbestedingen de vraag naar refurbished apparaten te verhogen en reparatie- en refurbishdiensten te stimuleren:** Inkoopbeleid overheid beïnvloedt de aankoop van producten met een lange levensduur, hoge repareerbaarheid en refurbished producten.
6. **Breng de herstellcultuur weer terug:** Versterk het maatschappelijk besef voor reparatie en langdurig gebruik van elektronica.
7. **Stimuleer reparatiekorting:** Stimuleer reparatie door een nationaal fonds op te richten dat consumenten een korting geeft bij reparateurs.
8. **Verbreed de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) naar (voorbereiden voor) hergebruik en preventie:** Met focus op het voorkomen van afval en (voorbereiden voor) hergebruik, naast geregistreerde inzameling en recycling aan het einde van de levensfase.

Hergebruikfase

1. **Ontwikkel een lange(re) termijnvisie UPV over voorbereiden voor hergebruik:** Een lange termijnvisie en een realistische doelstelling zal voorbereiden voor hergebruik structureel stimuleren.
2. **Definieer voorbereiden voor hergebruik en hergebruik:** Om verwarring te voorkomen en beide structuren op te schalen, moeten beide termen helder gedefinieerd worden binnen huidige wet- en regelgeving.

Afdankfase

1. **Adequate handhaving van de oud-voor-nieuw-verplichting bij het inleveren van elektrische apparaten bij het kopen van nieuwe.**
2. **De inzet van voldoende en gekwalificeerd personeel op milieustraten, met name in de piekuren:** om te waarborgen dat afgedankte elektrische apparaten op de milieustraat in de goede bakken terechtkomt t.b.v. verdere verwerking (of levensduurverlenging).
3. **Slimme, duidelijke en waar mogelijk ruimere openingstijden van milieustraten die aansluiten bij de behoefte van de consument.** Dit helpt om de drempel voor consumenten te verlagen en de kans op illegale dumping te verkleinen.
4. **Structurele aandacht op scholen voor levensduurverlenging en correcte afdanking van elektrische apparaten en batterijen.**
5. **Invoering van de afgifteplicht per 1 januari 2027** waardoor professionele ontdoeners verplicht zijn om hun afgedankte elektrische en elektronische apparaten in te leveren bij gecertificeerde verwerkers. Alleen zo kunnen grondstoffen behouden blijven en verdwijnt afval niet in het milieu.
6. **Voldoende handhavingcapaciteit bij ILT en Omgevingsdiensten.** Er is nog geen (extra) capaciteit vrijgemaakt voor de genoemde afgifteplicht. Zonder handhaving is de afgifteplicht niet effectief.
7. **Aanpassing van wetgeving** voor sorteerplicht van bedrijfsafval. Naast de ontwikkeling van een BBW (Best Beschikbare Werkwijze voor het sorteren van bouw- en sloopafval moet deze er ook komen voor bedrijfsafval. Dit sluit aan op bestaand beleid. Doel is verbranding van recyclebaar afval voorkomen.
8. **Invoering van QR-codes op producten, gekoppeld aan verplichte informatie ten behoeve van hergebruik van producten en onderdelen van producten.** Zeker stellen dat dit onderdeel is van het digitale productpaspoort.
9. **We dringen aan op kleurcodering van batterijen** met als doel de herkenbaarheid te vergroten (om type en vermogen van de batterij sneller te kunnen detecteren). Dit kan bijvoorbeeld binnen ecodesign wetgeving.
10. **Er moet wet- en regelgeving komen die het gebruik van recyclelaar in nieuwe producten verplicht stelt (o.a. in de CE Act).**
11. **Betrekken van de recycling- en refurbishmentbranche bij het opstellen van design-for-recycling richtlijnen.**
12. **We vragen om realistische wettelijke grenswaarden en beleid dat veiligheid waarborgt, maar recycling wel mogelijk houdt.**

PRODUCTIEFASE

PRODUCTIEFASE

De markt van elektrische en elektronische apparaten (EEA) wordt gekenmerkt door een sterke en aanhoudende volumegroei (verdubbeling in 10 jaar naar ruim 650 kiloton in 2024¹) en een lineair marktmodel waarin levensduurverlenging, uitzonderingen daargelaten, wordt ontmoedigd. In 2030 wil de taskforce circulaire elektronicaketten toe naar een keten waarin producten twee keer langer meegaan. Het doel is een gezond businessmodel waarbij apparaten ontworpen worden met een lange levensduur.

Welke knelpunten moeten worden aangepakt?

1. De markt wordt overspoeld met niet-repareerbare wegwerp-elektronica.
2. Er is een grootschalige import van niet-conforme elektronica.
3. Elektronica is niet ontworpen voor langdurig gebruik en reparatie.
4. Een gebrek aan standaardisatie van componenten belemmert reparatie.
5. Circulaire producten kunnen haast onmogelijk concurreren met lineaire producten.
6. Een gebrek aan langdurige software- en cloudondersteuning verkort de levensduur van elektronica.

Toelichting

1. De markt wordt overspoeld met niet-repareerbare wegwerp-elektronica

Consumenten worden via allerlei verkoopkanalen beïnvloed tot het kopen van een groot aanbod 'wegwerp-elektronica', vaak met onduidelijke herkomst en die niet zijn ontworpen voor langdurig gebruik of reparatie. Denk aan kaarten die een muziekje afspelen, lollies met lichtjes erin, glow gadgets bij evenementen, fietslampjes, kersttruien en speelgoed met ingebouwde batterijen zonder oplaadmogelijkheden.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

Wegwerp-elektronica moet worden verboden op nationaal niveau. Dit verbod moet gehandhaafd worden.

Voor juridische toepassing is een heldere, werkbare definitie van 'wegwerp-elektronica' noodzakelijk op basis van twee criteria, waarin aan beide moet worden voldaan:

- Niet oplaadbaar: apparaten die werken op ingebouwde batterijen zonder de mogelijkheid tot opladen.
- Niet-vervangbare batterij: Producten waarbij de batterij is ingebouwd en verlijmt waarbij de consument deze niet kan vervangen zonder het product te beschadigen.

De maatregel moet zich richten op niet-conforme of zeer kortlevende gadgets. Dit om onbedoelde neveneffecten voor reguliere kwaliteitsgecontroleerde producten in de detailhandel te voorkomen. Het verbod moet zich specifiek richten op vrij verkrijgbare elektronica. Voor kritieke toepassingen, zoals medisch, geldt een (tijdelijke) vrijstelling.

De effectiviteit van een verbod kan worden versterkt door deze te combineren met aanvullende instrumenten, zoals eco-modulatie binnen de UPV en strengere importcontroles.

¹ Rapportages [Nationaal \(W\)EEE Register](#) 2014 en 2024

2. Er is een grootschalige import van niet-conforme elektronica

De markt wordt overspoeld met elektronica via onlinekanalen en reguliere retail. De schaal waarop dit plaatsvindt is aanzienlijk. Doordat er in Nederland helaas nog steeds zeer weinig eigen productie plaatsvindt, komt een zeer groot deel van deze elektronica uit het buitenland.

Jaarlijks komen ruim 1,4 miljard² pakketjes via Nederland de EU binnen. Dit is 40% van de totale Europese e-commerce import. De geïmporteerde producten voldoen vaak niet aan de Europese regels³ en bevatten verboden chemicaliën, zijn brandgevaarlijk en zorgen voor problemen bij de recycling. Het ontbreken van een level playing field zet bonafide ondernemers op achterstand. In Europees verband zullen strengere eisen rondom productontwerp gekoppeld moeten worden aan handhaving op de import van elektrische en elektronische apparaten.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

Er moet meer toezicht en handhaving komen op illegale, inferieure en schadelijke elektronica die niet voldoen aan de Nederlandse en Europese wet- en regelgeving. De focus moet liggen op:

- Aansprakelijkheid: Nederland moet op EU-niveau inzetten dat de NLF, MSR, de nieuwe Product Act en Douanewetgeving op elkaar aansluiten in verantwoordelijkheden voor importeurs en gemachtigd vertegenwoordigers.
- Europese financiering: Omdat 40% van de EU-import via Nederland binnenkomt, draagt onze douane een onevenredige last. Nederland moet in Brussel aanspraak maken op structurele financiering voor deze handhavingscapaciteit.
- Harmonisatie: Handhaving moet verschuiven van incidentele productcontroles naar systematisch, risicogebaseerd toezicht op verkopers die structureel overtreden. Bij aanhoudende overtredingen moeten zwaardere sancties volgen.

3. Elektronica is niet ontworpen voor langdurig gebruik en reparatie

Apparaten gaan momenteel minder lang mee dan voorheen door een gebrek aan circulaire ontwerp prikkels en softwarematige veroudering. Veel EEA is bijvoorbeeld niet ontworpen voor reparatie. Componenten zijn verlijmd of geïntegreerd, producten zijn niet modulair en hebben hoge complexiteit, reserveonderdelen zijn merk-specifiek, technische schema's worden niet gedeeld. De lage drempels voor markttoegang en gebrekkige handhaving maken snelle marktintroductie van wegwerpproducten mogelijk.

Dit gaan we zelf doen:

De taskforce neemt actief deel aan het opstellen en beïnvloeden van beleid en wetgeving zowel Europees als Nationaal (o.a. WEEE-Directive, Circular Economy Act, ESPR, Right to Repair, DPP, UPV, Wet milieubeheer). Daarnaast wordt er onderzoek gedaan naar design interventies die levensduurverlenging stimuleren. Ook wordt het Nationaal Reparateursregister beter onder de aandacht gebracht van consumenten.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

Er moet consequente handhaving komen op producten die niet voldoen aan de eisen uit de ESPR richtlijn en de Europese Right-to-Repair regelgeving. Het is van belang dat deze handhaving consistent en proportioneel moet zijn op Europees niveau, om nationale versnippering te voorkomen. Boetes en verplichte inschrijving in een register, zoals het [Nationaal Reparateursregister \(NRR\)](#), kunnen hierbij praktische uitvoerings- en handhaafbaarheidsinstrumenten zijn.

Heldere juridische definities voor refurbished, tweedehands, en goederen die (voorbereiding voor) hergebruik hebben ondergaan zijn hierbij noodzakelijk om misbruik te voorkomen.

² [Signaalrapportage](#) van de ILT, 15 januari 2025

³ [Onderzoek](#) van de Europese Commissie naar Temu en [onderzoek](#) van Europese consumentenorganisaties

4. Een gebrek aan standaardisatie van componenten belemmert reparatie

Een groot obstakel voor reparatie is ook het gebrek aan standaardisatie. Zo zijn bijvoorbeeld accu's van mobiele telefoons technisch vergelijkbaar, maar door afwijkende aansluitingen per model niet uitwisselbaar. Hierdoor zijn reparateurs gedwongen dure, merkspecifieke onderdelen te bestellen bij de originele producent.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

Standaardisatie van elektronica moet worden aangepakt op Europees niveau, binnen de ESPR, en Nederland moet het voortouw nemen om standaarden vast te leggen. In plaats van volledige uniformiteit van componenten, dient de focus te liggen op standaardisatie van toegangspunten, zoals schroeftypes, openingstools, connectorposities, en componenten als adapters en batterijen (zoals de bekende AA/AAA standaarden). Hierdoor wordt uitwisseling van onderdelen ('parts pairing') en interoperabiliteit mogelijk, zonder de innovatiekracht van producenten te beperken⁴. Deze benadering kan reparatie en refurbishing aanzienlijk vergemakkelijken en kosten verlagen.

5. Circulaire producten kunnen haast onmogelijk concurreren met lineaire producten

De concurrentie op de elektronicamarkt is enorm groot. Daarom zijn volumegroei en lage kostprijzen belangrijk. Dit marktmodel wordt ook versterkt door het gebruik van primaire grondstoffen, die doorgaans goedkoper zijn dan secundaire materialen, mede doordat externe milieu- en grondstofkosten niet worden doorberekend. Hierdoor kunnen circulaire producten haast onmogelijk concurreren tegen lineaire producten.

Dit gaan we zelf doen:

Leden van de taskforce nemen actief deel aan coalities om de vraag naar en de inzet van secundaire grondstoffen in de keten structureel te vergroten.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

Het gebruik van secundaire grondstoffen voor de productie van EEA moet gestimuleerd worden ten opzichte van primaire grondstoffen. Dit kan bijvoorbeeld door financiële prikkels zoals het beprijzen van primaire grondstoffen of normering. De overheid kan de voorkeur geven aan deze producten bij nationale inkopen. Hierdoor worden circulaire ontwerpkeuzes aantrekkelijker. Hoewel vanwege de internationale aard van de elektronicasector is actie op Europees niveau cruciaal voor een gelijk speelveld, kan Nederland nationaal al stappen nemen.

Een gebrek aan langdurige software- en cloudondersteuning verkort de levensduur van elektronica

Software en cloudondersteuning speelt een steeds grotere rol bij de verkorte levensduur van EEA. Een gebrek aan software en cloudondersteuning, zoals het beëindigen ervan, vertragende updates en stoppen van veiligheidsupdates, zorgen ervoor dat apparaten die technisch nog functioneren, functioneel worden verouderd⁵. Daarnaast zijn software en software-updates vaak gekoppeld aan een product-ID, wat reparatie bemoeilijkt.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

Softwareondersteuning moet wettelijk verplicht worden voor een periode die minimaal gelijk staat aan de verwachte levensduur van het apparaat. Hierbij moet een onderscheid worden gemaakt tussen noodzakelijke veiligheidsupdates, die langdurig beschikbaar moeten blijven en functionele updates, die niet mogen leiden tot geforceerde vervanging. Om de gebruiksfase te verlengen, moeten producenten gestimuleerd worden om 'light-versies' van software aan te bieden voor oudere hardware.

Daarnaast moeten fabrikanten hun slimme producten 'local first' ontwerpen, dat wil zeggen dat ze ook zonder internet maximaal blijven functioneren. Ten slotte, moet worden geborgd dat software-ondersteuning niet wegvalt bij faillissement of product stopzetting, bijvoorbeeld door overdraagbaarheid van updateverplichtingen of broncode.

⁴ Een relevant voorbeeld is de [standaardisatie](#) van USB-C aansluitingen.

⁵ Voorbeelden: 1) Sonos, die zijn app vernieuwde wat [finaal mis ging](#), waarna consumenten hun dure Sonos speakers niet meer goed konden gebruiken, 2) Google Nest, waarbij softwareondersteuning door Google [werd stopgezet](#), 3) HP printer updates die inktpatronen van derden [blokkeren](#), 4) Samsung telefoons die [verslomen](#) na updates, 5) apps die niet meer worden [ondersteund](#) op oudere Smart tv's, 6) de cloudservices van Neato-robotstofzuigers die worden [uitgefaseerd](#), 7) Bose die wilde [stoppen](#) met cloud support voor hun speakers, maar na ophef dit toch terugkeerde, en 8) Microsoft die [niet langer](#) Windows 10 gratis ondersteunde op miljoenen laptops, waardoor de laptops zo onveilig werden dat je ze niet meer kon gebruiken.

GEBRUIKSFASE

GEBRUIKSFASE

De taskforce wil bereiken dat de duurzame keuze de norm wordt en voor iedereen een makkelijke, beschikbare en betaalbare optie is. Marketing is namelijk gericht op snelle vervanging, terwijl consumenten nauwelijks objectieve informatie hebben over de werkelijke levensduur of repareerbaarheid van hun aankoop. Daarnaast is er sprake van een verdwenen herstelcultuur door onder andere gebrek aan onderhoud, hoge reparatiekosten en een tekort aan reparateurs.

Welke knelpunten moeten worden aangepakt?

1. Het informatiegebrek over levensduur en repareerbaarheid van elektronica bij aankoop belemmert consumenten om duurzame keuzes te maken.
2. Er wordt weinig onderhoud gepleegd aan elektronica wat de levensduur verkort.
3. Refurbished producten krijgen nog onvoldoende aandacht en er is een gebrek aan vertrouwen in refurbished apparaten.
4. Refurbished en tweedehands producten kunnen financieel niet goed concurreren met nieuwe elektronica.
5. Het inkoopbeleid van overheid en bedrijven benut nog onvoldoende de kans om producten met een lange levensduur, hoge repareerbaarheid en refurbished producten te stimuleren.
6. Er is een afgenomen herstelcultuur waar vervanging de norm is, naast een nijpend tekort aan reparateurs.
7. Reparatie is voor consumenten momenteel vaak financieel onaantrekkelijk vergeleken met de aanschaf van een nieuw product.
8. Binnen de huidige uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) wordt circulariteit van de elektronica keten onvoldoende gestimuleerd.

Toelichting

1. Het informatiegebrek over levensduur en repareerbaarheid van elektronica bij aankoop belemmert consumenten om duurzame keuzes te maken

Consumenten weten bij aankoop vaak niet hoe lang een product meegaat of hoe makkelijk het te repareren is. Ze gaan er doorgaans van uit dat prijs en merk een garantie zijn voor kwaliteit en levensduur, maar objectieve informatie hierover ontbreekt vrijwel altijd. Voor de meeste producten zijn er geen levensduur- of reparatielabels en consumenten moeten vooral subjectief een oordeel vormen op basis van merk en prijs. Dit terwijl studies⁶ aantonen dat consumenten bereid zijn te betalen voor duurzaamheid.

Daarnaast schiet het huidige garantiesysteem tekort doordat consumenten hun recht op reparatie nauwelijks kennen en retailers onzeker zijn of fabrikanten de reparatieclaims vergoeden. Dit kan zich doorvertalen in aanvullende kosten of afwijzingen.

Dit gaan we zelf doen:

De taskforce werkt samen en deelt informatie om consumenten effectief te informeren rondom garantie en reparatie.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

Producenten en retailers dienen verplicht transparante, vergelijkbare informatie te verstrekken aan consumenten over de levensduur van elektronica, naar Frans voorbeeld binnen de [AGEC wetgeving](#). Dit ondersteunt producten die langer meegaan en repareerbaar zijn. Deze informatie moet op het point-of-sale (fysiek en online) direct zichtbaar zijn, vergelijkbaar met de Nutri-score op voeding of het energielabel op apparaten. Om informatie-overload te voorkomen, dient deze data zo veel mogelijk samen te komen in het *Digital Product Passport (DPP)*.

⁶ Een [PwC-studie](#) laat zien dat consumenten juist de voorkeur hebben voor duurzame producten en merken en ze bereid zijn om hiervoor een duurzaamheidspremie te betalen. Producenten met een duurzaamheidslabel hebben bovendien volgens [Harvard Business Review](#) een hogere conversie, betere marges en een stijging in de consumentenvraag.

De informatieverstrekking moet gericht zijn op:

- Levensduur: De verwachte technische levensduur onder normale gebruiksomstandigheden, per fabrikant en per individueel product. Dit kan ook gekoppeld worden aan de garantietermijn.
- Repareerbaarheid: Verplichte score op basis van demontagegemak, beschikbaarheid van reserveonderdelen en toegang tot technische documentatie.
- Garantie.
- Recycleerbaarheid en aanwezigheid van kritieke grondstoffen.

Voor een effectieve en juridisch houdbare toepassing is het essentieel dat de repareerbaarheid indices en de verwachte levensduur worden gebaseerd op een gestandaardiseerde, onafhankelijk beheerde methodiek.

2. Er wordt weinig onderhoud gepleegd aan elektronica wat de levensduur verkort

Consumenten plegen weinig onderhoud aan hun apparaten, mede doordat het vaak ingewikkeld is en duidelijke informatie, instructies en stimulansen ontbreken.

Dit gaan we zelf doen:

De taskforce deelt informatie over productonderhoud en ontwikkelt uniforme communicatie om consumenten te ondersteunen bij het verlengen van de levensduur van hun apparaten. Daarnaast zijn we betrokken bij de LLE coalitie met pilots gericht op onderhoud, reparatie en levensduurverlenging.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

Producenten moeten een actieve rol krijgen in het stimuleren van correct gebruik en onderhoud. Dit dient te gebeuren via verplichte onderhoudsprotocollen en slimme design-oplossingen, zoals indicatielampjes op het apparaat of pushmeldingen via apps die direct informeren over de vereiste handelingen. Deze oplossingen moeten gebruiksvriendelijk en proportioneel zijn. Een stapsgewijze aanpak met waarschuwingen heeft de voorkeur boven het direct blokkeren van functionaliteit. Dit om frustratie en vervroegde vervanging te voorkomen.

3. Refurbished producten krijgen nog onvoldoende aandacht en er is een gebrek aan vertrouwen in refurbished apparaten

Circulariteit in de aankoopfase krijgt nog onvoldoende aandacht en refurbished producten kunnen onvoldoende concurreren met nieuwe producten. Producenten mogen binnen de garantietermijn nu geen refurbished producten aanbieden. Bovendien wordt de groei van de refurbished-markt geremd door een gebrek aan consumentenvertrouwen.

Dit gaan we zelf doen:

Leden van de Taskforce stimuleren zowel aan de aanbodkant (goed bruikbare retourstromen ten behoeve van refurbishing, en ondersteunen van refurbishers) als aan de vraagkant (onder de aandacht brengen van refurbished producten) een toename van refurbished producten. In 2026 begint bijvoorbeeld het Moonshot project refurbished installatieketen om het aandeel refurbished installaties in de markt te vergroten, het Keurmerk Refurbished van Techniek Nederland wordt ondergebracht bij een onafhankelijke stichting en wordt uitgebreid met een aantal nieuwe product-categorieën (witgoed, koffiemachines), en werken we aan betere inzameling van Zon-PV systemen waardoor meer voorbereiding voor hergebruik mogelijk is.

De organisaties die deze actieagenda hebben opgesteld, committeren zich om in de eigen bedrijfsvoering een zo groot mogelijk deel refurbished elektronica te gebruiken.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

Om het consumentenvertrouwen te borgen en een gelijk speelveld te creëren, is een juridisch onderscheid tussen 'refurbished' en 'tweedehands' essentieel. De term 'refurbished' moet duidelijk worden gedefinieerd, inclusief kwaliteitseisen, testprocedures, dataveiligheid (zoals data-wiping) en de garantieperiode om te voorkomen dat tweedehands producten als 'refurbished' worden gepresenteerd.

Daarnaast kan een vergroot aandeel refurbished EEA in het verkoopaanbod van retailers hergebruik en levensduurverlenging stimuleren. In plaats van een wettelijk verplicht aandeel, zetten we in op een sectorbreed convenant. Hierin maken retailers, producenten, sorteerders, hergebruikcentra en de overheid gezamenlijke afspraken over het vergroten van het aanbod van refurbished en tweedehands elektronica.

Het opschalen moet gekoppeld worden aan een onafhankelijk keurmerk voor refurbished elektronica.

4. Refurbished en tweedehands producten kunnen financieel niet goed concurreren met nieuwe elektronica

Er wordt opnieuw btw betaald bij de aankoop van tweedehands en refurbished elektronica. Hierdoor kunnen deze producten minder goed concurreren met nieuwe elektronica.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

De taskforce pleit voor een BTW-tarief van 9% voor tweedehands en refurbished elektronica. Dit maakt het kopen van dergelijke tweedehands en refurbished producten aantrekkelijker. Daarnaast is bij de aankoop van het nieuwe product al eens de volle btw-bijdrage betaald.

5. Het inkoopbeleid van overheid en bedrijven moet meer kansen benutten om producten met een lange levensduur, hoge repareerbaarheid en refurbished producten te stimuleren

De marktmacht van de overheid wordt momenteel onvoldoende benut om de circulaire elektronicamarkt te versnellen en reparatie- en refurbish infrastructuur te stimuleren.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

De overheid en bedrijven moeten een lange levensduur van apparaten, de mogelijkheid tot reparatie, refurbished producten en het percentage recyclee in producten zwaar laten meewegen in aanbestedingen. Dit wordt nu nog te weinig gedaan. Daarnaast dient de overheid te sturen op de beschikbaarheid van een professionele reparatie- en onderhoudsinfrastructuur in Nederland (servicelevels, responstijden, beschikbaarheid van onderdelen, gebruik van gecertificeerde reparateurs).

Door TCO-criteria (Total Cost of Ownership) en servicecontracten te integreren, stimuleert de overheid businessmodellen die hoger op de R-ladder zitten (repair, refurbish, re-use) en creëert zij stabiele vraag naar hoogwaardige reparatie- en refurbishdiensten.

6. Er is een afgenomen herstelcultuur naast een nijpend tekort aan reparateurs

Er is sprake van een afgenomen herstelcultuur en elektrische apparaten worden vervangen wanneer ze (gedeeltelijk) defect zijn, in plaats van dat consumenten de apparaten laten repareren⁷. Dit ondermijnt onze economische weerbaarheid en soevereiniteit. De afgenomen herstelcultuur wordt gevoed door de hoge kosten van reparatie en een gebrek aan gemak. Bovendien is er een tekort aan reparateurs, mede veroorzaakt door het ontbreken van voldoende opleidingen, leertrajecten en loopbaanpaden voor (elektronica) reparateurs, waardoor de reparatiedekking - zeker buiten stedelijke gebieden - onvoldoende is.

Dit gaan we zelf doen:

Via gerichte leerlijnen en opschaling van opleidingen voor elektronica-reparateurs zet de taskforce in op structurele instroom. We verbinden actieve informele en formele netwerken (zoals Repair Cafés, kringloopwinkels en professionele herstellende) en communiceren over levensduurverlenging om het maatschappelijk bewustzijn te vergroten. Tot slot voeren we onderzoek uit dat de voordelen van levensduurverlenging aantoonbaar en reparatie stimuleert.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

De herstelcultuur terugbrengen begint bij het versterken van het maatschappelijk besef dat langer gebruik van producten niet alleen beter is voor het milieu, maar ook voor de portemonnee van consumenten. Dit kan met publiekscampagnes, het faciliteren van leen- en deelconcepten, het versterken van de regionale spreiding en zichtbaarheid van professionele reparatiepunten, het koppelen van buurtinitiatieven (Repair Cafés) aan professionele reparatiebedrijven, en het ondersteunen van labeling/registratie (zoals registers en keurmerken) zodat consumenten betrouwbare reparateurs herkennen.

⁷ Güsser-Fachbach, I., Lechner, G., & Reimann, M. (2023). The impact of convenience attributes on the willingness-to-pay for repair services. Resources Conservation And Recycling, 198, 107163 <https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2023.107163>

Daarnaast is structurele inbedding van reparatievaardigheden in mbo- en hbo-opleidingen en het stimuleren van omscholing essentieel om de personeelstekorten op te lossen.

7. Reparatie is voor consumenten momenteel vaak financieel onaantrekkelijk vergeleken met de aanschaf van een nieuw product

Reparatie kent hoge arbeidskosten en lage marges van de reparatieprijzen doordat repareren arbeidsintensief is, de producten steeds complexer worden om te repareren en er langer wachttijden en hogere kosten zijn voor reserveonderdelen. Hierdoor kiest een consument sneller voor vervanging.

Dit gaan we zelf doen:

Leden van de taskforce voeren onderzoek uit naar de concrete barrières waar consumenten tegenaan lopen en publiceren we data over de kansen voor een inclusieve reparatie-economie. We organiseren informatiesessies om de kennis rondom garantie en reparatie in de keten te verhogen. We zetten ons in om het aantal aangesloten reparateurs de komende jaren fors te laten groeien, met de ambitie om het aantal inschrijvingen in het Nationaal Reparateursregister binnen 2 jaar te verdubbelen.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

Er wordt een nationaal reparatiefonds opgericht. Uit dit fonds wordt reparatiekorting voor consumenten bekostigd, wat uitsluitend te verzilveren is bij gecertificeerde reparateurs die zijn ingeschreven in het Nationaal Reparateursregister (NRR). Uit dit fonds ontvangen consumenten een gerichte reparatiekorting afgestemd op hun gemiddelde betalingsbereidheid. Er moet nog verder gesproken worden over hoe dit fonds gevuld gaat worden.

De reparatiekorting is een driedubbele prikkel voor de keten:

- **Consument:** De drempel voor reparatie wordt verlaagd doordat de prijs concurrerend is met de aanschaf van een nieuw product.
- **Producent en retailer:** Ze worden gestimuleerd om eigen reparatiediensten op te zetten of uit te breiden, aangezien zij zelf de korting kunnen verzilveren. Dit creëert een businesscase voor reparatie in plaats van enkel verkoop.
- **Productie/ ontwerp:** Er ontstaat een prikkel om producten meer repareerbaar te ontwerpen.

Er moet een publiekscampagne komen om de herstelcultuur en het bewustzijn rondom de korting te vergroten.

8. Binnen de huidige uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) wordt circulariteit van de elektronikaketen onvoldoende gestimuleerd

De huidige uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) is nu nog vooral gericht op inzameling en recycling. De afgelopen jaren zijn er ruim 60 pilots uitgevoerd gericht op strategieën om hoger op de R-ladder te komen, zoals mogelijkheden om (voorbereiden voor) hergebruik te stimuleren. De ambitie is om nog meer in te zetten op strategieën om hoger op de R-ladder te komen.

Dit gaan we zelf doen:

De taskforce onderzoekt de mogelijkheden om, onder andere, op een verantwoorde wijze invulling te geven aan het voorkomen van producten met afvalstatus, het voorbereiden voor hergebruik en aan bewustwording. We zetten de inzamelstructuur op en breiden deze uit waarin UPV voorbereiden voor hergebruik faciliteert.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

Verbreed de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) naar (voorbereiden voor) hergebruik en preventie. Er komt een focus op het voorkomen van afval en (voorbereiden voor) hergebruik naast geregistreerde inzameling en recycling aan het einde van de levensfase. Om dat structureel in te richten binnen de huidige afvalbeheerstructuur, kan een doelstelling voor voorbereiding op hergebruik ondersteunend zijn. Daarnaast moeten middelvoorschriften worden ingevoerd naast de doelvoorschriften, om daadwerkelijke uitvoering te borgen. Enkele voorbeelden voor middelvoorschriften zijn:

- Waar mogelijk, effectief en uitvoerbaar: een verplichte check voordat een apparaat naar de recycling gaat, om vast te stellen of reparatie of hergebruik mogelijk is.
- Uit het UPV-budget moet een landelijke preventiecampagne worden gefinancierd.
- Het opzetten van een professionele inzamel- reparatie- en refurbish infrastructuur (bijvoorbeeld via kennisdeling, vergoedingen, regionale hubs, innovatieprogramma's).
- Een digitale infrastructuur (data-uitwisseling, registers) die hergebruik en reparatie mogelijk maken.

A background image showing a person's hands using a soldering iron to work on a circuit board. The image is overlaid with a semi-transparent green filter. The text 'HERGEBRUIKFASE' is centered in white, bold, uppercase letters.

HERGEBRUIKFASE

HERGEBRUIKFASE

De UPV-afvalbeheerstructuur van afgedankte EEA (AEEA) is van oudsher gericht op inzameling en recycling. De taskforce wil toe naar een structuur waarin afvalpreventie en hoogwaardig hergebruik centraal staan om de levensduur van apparaten te verlengen. Verder sluit de inhoud van deze actieagenda aan bij de Lang Leve Elektronica coalitie, die is opgericht om de transitie naar een circulaire economie binnen de elektrische en elektronische apparaten (EEA) branche te versnellen. De LLE Coalitie bouwt voort op eerdere onderzoeken en projecten die zijn opgestart door de Transitieagenda Consumptiegoederen. De hieronder genoemde knelpunten komen voort uit de projecten die in de LLE-coalitie lopen. Om alle resources zo goed mogelijk te besteden richt deze taskforce zich niet op onderdelen die door de LLE-coalitie worden opgepakt.

Welke knelpunten moeten worden aangepakt?

1. Er is geen businessmodel voor voorbereiden voor hergebruik.
2. Onduidelijke definities voor hergebruik en voorbereiden voor hergebruik creëren verwarring en belemmeren opschaling van beide activiteiten.

Toelichting

1. Er is geen businessmodel voor voorbereiden voor hergebruik

Ketenpartners die zich willen inzetten voor voorbereiding voor hergebruik, moeten forse investeringen doen in de transitiefase, terwijl er nog geen sluitend businessmodel bestaat. De kwaliteit en schaalgrootte in het proces van inzameling, sortering en refurbishment vormen daarbij een knelpunt. Voor een positieve businesscase zijn volume, de juiste kwaliteit en continuïteit in de aanvoer van kansrijke producten nodig. Dit betekent dat AEEA op de juiste wijze moet worden ingezameld om voor (voorbereiding voor) hergebruik in aanmerking te komen, en dat er voldoende structureel aanbod moet zijn om een professionele inrichting voor hergebruik te exploiteren.

Dit gaan we zelf doen:

De taskforce borgt de technische basis (kennis/huisvesting/middelen) om apparaten uit de voorbereiden voor hergebruikfase een tweede leven te geven. Binnen het icoonproject 'Tweedehands' van de LLE-coalitie onderzoeken we hoe logistieke stromen en refurbishmentprocessen gebundeld kunnen worden om voldoende volume te realiseren. Daarnaast wordt, onder voorwaarden, voorbereiding voor hergebruik met ketenpartners gefaciliteerd op enkele sorteer- en hergebruikcentra.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

Er moet binnen het UPV een lange(re) termijnvisie komen op het stimuleren en faciliteren van voorbereiding voor hergebruik, inclusief concrete afspraken met de partners die nu vooroplopen. Dit kan samenlopen met een expliciete doelstelling binnen het UPV voor voorbereiding voor hergebruik.

2. Onduidelijke definities voor hergebruik en voorbereiden voor hergebruik creëren verwarring en belemmeren opschaling van beide activiteiten

Voorbereiding voor hergebruik en hergebruik kunnen niet onder één noemer worden geplaatst, omdat ze onder verschillende wet- en regelgeving vallen. Hergebruiksactiviteiten zijn veelal bestaande structuren waarbij reparatie of kwaliteitschecks niet altijd nodig zijn. Bij voorbereiding voor hergebruik is dit anders.

Dit gaan we zelf doen:

De taskforce verduidelijkt dat deze vormen van hergebruik wel aan elkaar gelieerd zijn, maar beide een andere aanpak vereisen.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

De structuur voor voorbereiding voor hergebruik en de structuur voor hergebruik moeten duidelijk worden gedefinieerd binnen de huidige wet- en regelgeving.

A person wearing a full-body white protective suit and gloves is working on a large, damaged electronic device. The device has a prominent circular opening in the center. The scene is filled with various electronic components, wires, and debris on the floor, suggesting a complex repair or dismantling process. The entire image is overlaid with a semi-transparent orange filter.

AFDANKFASE

AFDANKFASE

De Taskforce Circulaire Elektronikaketen wil voorkomen dat afgedankte elektrische apparaten en batterijen verloren gaan via restafval, informele circuits of ongecontroleerde export. Door betere inzameling, meer hergebruik en hoogwaardige recycling moeten waardevolle grondstoffen behouden blijven en opnieuw worden ingezet. De Taskforce investeert daarom zelf in een veilige en laagdrempelige inzamelstructuur, bewustwording en het stimuleren van hergebruik. Tegelijkertijd vragen we overheid en politiek om betere handhaving, duidelijke regelgeving en ondersteuning van circulaire oplossingen.

Welke knelpunten moeten worden aangepakt?

1. Afgedankte elektrische en elektronische apparaten en batterijen belanden bij rest- en PMD-afval, waardoor er grondstoffen verloren gaan.
2. Elektronica verdwijnt via niet-geregistreerde routes, waardoor grondstoffen niet worden teruggewonnen.
3. (Voorbereiding voor) hergebruik moet meer als uitgangspunt worden genomen bij de doorontwikkeling van inzamelstructuur.
4. Batterijen blijven achter in apparaten nadat die zijn afgedankt, hierdoor ontstaat risico op brand en gaan grondstoffen verloren.
5. De vraag naar recycalaat is beperkt, terwijl gebruik ervan een essentieel onderdeel van de circulaire economie is.
6. Elektrische apparaten bevatten nog te veel materialen die niet of nauwelijks recyclebaar zijn.
7. PBDE-grenswaarden zijn moeilijk haalbaar.

Toelichting

1. Afgedankte elektrische en elektronische apparaten en batterijen belanden bij rest- en PMD-afval, waardoor er grondstoffen verloren gaan

Afgedankte elektrische en elektronische apparaten (AEEA) en batterijen belanden nog regelmatig in het restafval. Uit onderzoek blijkt dat in 2024 circa 26 kiloton AEEA in het huishoudelijk restafval terechtkwam, gelijk aan ongeveer 1,45 kg per inwoner en ruim 74 miljoen apparaten en accessoires. Daarnaast verdwijnen jaarlijks naar schatting 2 tot 4 miljoen lithium-ion-batterijen en circa 57.000 fietsaccu's in het restafval. Verder lekt er jaarlijks naar schatting 10 kiloton ijzer weg. Dit zijn enorme lekstromen.

De praktijk laat bovendien zien, dat de kwaliteit van milieustraten van gemeente tot gemeente kan verschillen; sommige gemeenten slagen er beter in dan andere om AEEA en restafval te scheiden.

Dit leidt tot verlies van waardevolle grondstoffen. Volgens het Compendium voor de Leefomgeving kwam in Nederland in 2024 ongeveer 390 miljoen kg AEEA vrij, waarvan ruim 62% werd ingezameld en gerecycled. Dat betekent dat een aanzienlijk deel buiten de formele inzameling blijft. ([Compendium voor de Leefomgeving](#))

Onjuiste afdanking veroorzaakt bovendien veiligheidsrisico's. De Taskforce Batterijbranden meldt dat batterijen en accu's in het restafval de belangrijkste oorzaak zijn van afvalbranden in kraakperswagens en afvalinstallaties.

Ook de gemeentelijke context verschilt sterk. Uit onderzoek van Rijkswaterstaat blijkt dat Nederlandse gemeenten uiteenlopende inzamelstructuren en tariefsystemen hanteren voor huishoudelijk afval, waaronder verschillen in diftar-systemen, brengvoorzieningen en milieustraten. ([Rijksoverheid](#)) Bovendien laat onderzoek van Eureco zien dat de hoeveelheid AEEA in restafval verschilt tussen gemeenten met en zonder diftar.

Dit gaan we zelf doen:

- De betrokken ketenpartners ontwikkelen en onderhouden een veilige, landelijke inzamelstructuur voor consumenten en bedrijven en optimaliseren de servicegraad waar mogelijk. Een integrale aanpak is belangrijk, waarbij laagdrempeligheid voor consumenten en bedrijven leidend is. Dit doen we door het versterken van retail inzamelkanalen en mobiele inzamelkanalen.
- We gaan door met het ondersteunen van milieustraatmedewerkers met kennis en concrete adviezen voor de juiste inname van AEEA, inclusief bewegwijzering naar de juiste containers, bezoeken door accountmanagers met advies op maat,
- We vergroten de bewustwording bij consumenten en KWD-bedrijven door o.a. campagnes in landelijke media over het belang van goed afdanken van (A)EEA
- We verstrekken informatie over alternatieve inleverpunten zoals kringloop en Marktplaats.
- We werken aan uniforme communicatietermen.
- We breiden educatieve programma's zoals de E-waste Race verder uit.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

- Adequate handhaving door de Inspectie Leefomgeving en Transport van de oud-voor-nieuw-verplichting.
- De inzet van voldoende en gekwalificeerd personeel - met name in de piekuren - om te waarborgen dat AEEA op de milieustraat in de goede bakken terechtkomt voor verdere verwerking (of levensduurverlenging).
- Duidelijke bewegwijzering op milieustraten.
- Slimme, duidelijke en zo mogelijk ruimere openingstijden van milieustraten (eventueel ook mobiele milieustraten) die aansluiten bij de behoefte van consumenten en bedrijven, zodat de drempel voor consumenten en bedrijven zo laag mogelijk is en de kans op illegale dumping wordt verkleind.
- Structurele aandacht op scholen voor levensduurverlenging en correcte afdanking van elektrische apparaten en batterijen.

2. Elektronica verdwijnt via niet-geregistreerde routes

Grote hoeveelheden AEEA verdwijnen via restafval, metaalstromen, export (buiten het formele registratiesysteem) en informele circuits. Volgens de meest recente cijfers van [Stichting OPEN](#) en het [Nationaal WEEE Register \(NWR\)](#) kwam in 2024 ongeveer 373 kiloton AEEA (afgedankte elektrische en elektronische apparatuur) vrij in Nederland. Daarvan werd circa 248 kiloton ingezameld en verwerkt via gecertificeerde kanalen. Circa 125 kiloton per jaar blijft buiten het officiële systeem. Als gevolg hiervan gaan grondstoffen verloren en worden (Europese) inzameldoelstellingen niet gehaald. Ook ontbreekt voldoende handhaving.

Deze zogenoemde lekstromen bestaan voornamelijk uit:

- Circa 26 kton die in het restafval belandt;
- Ongeveer 30–40 kton export die illegaal de grens over gaat waardoor deze niet of beperkt wordt geregistreerd en meegenomen voor hergebruik.
- Naar schatting 70–80 kton via metaalstromen en overige informele of niet-gecertificeerde circuits.

Voor de metaalstromen en ongeregistreerde export van elektrische en elektronische apparaten blijven belangrijke oorzaken waardoor deze producten buiten het officiële inzamelsysteem blijven.

Dit gaan we zelf doen:

- We monitoren lekstromen, brengen verschillen tussen legale en illegale verwerking in kaart en stimuleren bedrijven om AEEA correct te registreren.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

- We pleiten voor invoering van de afgifteplicht per 1 januari 2027.
- We pleiten voor meer handhaving capaciteit bij ILT en omgevingsdiensten.
- We pleiten voor aanpassing van wetgeving voor sorteerplicht van bedrijfsafval.

3. (Voorbereiding voor) hergebruik meer als uitgangspunt nemen bij de doorontwikkeling van inzamelstructuur

De huidige inzamelstructuur moet worden doorontwikkeld in de richting van hergebruik. Hoogwaardige recycling blijft tegelijkertijd een belangrijk onderdeel van de inzamelstructuur maar komt in beeld nadat een product daadwerkelijk het eind van zijn levensduur heeft bereikt.

Hergebruik van producten vindt nu vooral plaats via kringlooporganisaties en informele kanalen zoals Marktplaats. Bovendien komen in de praktijk maar weinig afgedankte producten in aanmerking voor hergebruik. Dan gaat het met name om high-end merken binnen productgroepen als witgoed, telefonie en ICT. Dit heeft te maken met de business case erachter. De kosten die gemoeid zijn met het refurbishen en het opnieuw in de markt zetten van een product. Dit blijkt uit ongeveer 40 pilots die gedaan zijn vanuit de afvalfase.

Dit gaan we zelf doen:

- We verbeteren de registratie van hergebruik in het informele circuit.
- We stimuleren dat herbruikbare apparaten eerder uit de afvalstroom worden gehaald.
- We starten pilots op milieustraten om productgroepen apart te houden voor hergebruik (eerste pilot samen met de Lang Leve Elektronikacoalitie start maart 2026).
- We maken een duidelijke omschrijving van direct hergebruik en voorbereiding hergebruik, met de bijbehorende wettelijke verplichtingen.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

- Er is duidelijke wet- en regelgeving nodig rondom hergebruik en ondersteuning van productpaspoorten.
- Invoering van QR-codes op producten, gekoppeld aan verplichte informatie voorhergebruik van producten en onderdelen van producten. Zeker stellen dat dit onderdeel is van het productpaspoort.

4. Batterijen blijven achter in apparaten na afdanking

Apparaten met batterijen zijn onvoldoende herkenbaar en batterijen verdwijnen nog vaak in het restafval. Consumenten onderschatten het gevaar van het weggooien van batterijen bij het restafval. Dit veroorzaakt brandgevaar en verlies van waardevolle grondstoffen.

Dit gaan we zelf doen:

- We vergroten bewustwording bij consumenten en bedrijven, door campagnes (zoals de jaarlijkse “Doe maar apart” campagne op initiatief van de Taskforce Batterijbranden).
- We onderzoeken verbeterde sorteertechnieken met AI.
- We ondersteunen de ontwikkeling van design-for-recycling-richtlijnen.
- We leveren input aan EU-onderzoek naar het systeem van financiële incentives. (Deposit Return Systems) voor batterijen, ter voorkoming van batterijen in het restafval.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

- We dringen aan op kleurcodering van batterijen met als doel de herkenbaarheid te vergroten (Dit kan bijvoorbeeld binnen ecodesignwetgeving).

5. Vraag naar recyclaat is beperkt, terwijl gebruik ervan een essentieel onderdeel van de circulaire economie is

Virgin materialen zijn goedkoper dan gerecyclede materialen, waardoor de markt voor recyclaat onder druk staat. Dit vormt een bedreiging voor de recycling sector, terwijl een gezonde recycling sector van cruciaal belang is voor het terugwinnen van grondstoffen. Dit speelt nu vooral bij plastics, maar kan doorwerken naar andere (kritieke) grondstoffen.

Dit gaan we zelf doen:

- We volgen ontwikkelingen rond plastics en stimuleren producenten om meer gerecyclede kunststoffen toe te passen in producten en behuizingen.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

- We vragen om wet- en regelgeving die het gebruik van recyclaat verplicht stelt (o.a. in de CE Act)

6. Elektrische apparaten bevatten nog te veel materialen die niet of nauwelijks recyclebaar zijn

Elektrische apparaten bevatten materialen die niet of nauwelijks recyclebaar zijn. Denk daarbij aan glasvezel en plastics met vlamvertragers. Dit laatste speelt vooral bij apparaten die ouder zijn dan 15 jaar. Ook maakt de huidige wijze waarop materialen zijn samengevoegd het onmogelijk om monostromen terug te winnen voor (hoogwaardige) recycling.

Glasvezel in kabels heeft belangrijke functies zoals monitoring en extra stevigheid, maar is momenteel nog nauwelijks recyclebaar. Er zit echter steeds meer glasvezel in kabels met koper en aluminium. Het kan echter niet zomaar 'verboden' worden. Vlamvertragers hebben een belangrijke preventieve functie. In elektronica zitten veelal onderdelen die heet kunnen worden. Daarom zijn strenge veiligheidsnormen van toepassing en bevatten de plastics vlamvertragers (in behuizingen, printplaatdragers, onderdelen in de buurt van hoge spanning, accubehuizingen). In de productregelgeving m.b.t. design zal een oplossing moeten worden gevonden met het oog op de toekomst.

Bij het formuleren van nieuw beleid en passende normen is het belangrijk dat het te maken beleid gelijke tred houdt met hoe snel de specifieke stoffen afbouwen in de keten. Anders is het risico dat de normen (te) laag geformuleerd worden en dat er dan te weinig wordt gerecycled omdat in de praktijk blijkt dat de genoemde specifieke stoffen nog wel aanwezig zijn in producten.

Dit gaan we zelf doen:

- We ondersteunen de ontwikkeling van design-for-recycling-richtlijnen.
- We verkennen recyclingtechnieken op grotere schaal en sluiten ons daartoe aan bij consortia en onderzoeksprogramma's die gespecialiseerd zijn in onder andere glasvezelrecycling en vlamvertragers (via CORDIS).

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

- Bij het opstellen van design-for-recycling richtlijnen moet de expertise vanuit de recycling branche nadrukkelijk worden betrokken.

7. PBDE-grenswaarden zijn moeilijk haalbaar

Gerecyclede materialen kunnen PBDE's bevatten, terwijl de huidige grenswaarden zeer streng zijn en moeilijk meetbaar blijken. Hierdoor neemt de inzetbaarheid van recyclaat af.

Dit gaan we zelf doen:

- We onderzoeken voor welke toepassingen recyclaat met PBDE's nog veilig ingezet kan worden.

Dit vraagt de taskforce aan anderen:

- We vragen om realistische wettelijke grenswaarden en beleid dat veiligheid waarborgt, maar recycling wel mogelijk houdt.